

השפעת אשף פולס ההארה וכלוא האור על צנפי קיפודן

1996 - 1997

גבי צוברי - מו"פ ערבה
איתן שלמה - ממ"ר גידולים חדשים שה"מ

איזן

הקיפודן (ECHINOPS - "VEITSCH BLUE") שייך למשפחת המורכבים, מוצאו מארצות אירופה וסיביר, נסחר בבורסות ההולנדיות בהיקף של כ- 2 מיליון פרחים לעומת 1.5 מיליון בעונה שעברה. מהארץ נשלחו כ- 32,000 פרחים העונה לעומת 20,000 בעונה הקודמת. מנסיונות שנערכו בשנים האחרונות בפרח זה נראה כי הוא דורש יום ארוך וקרור על מנת לפרוח (דודו וייס, דפי מידע 2/97). מטרת עבודה זו בנוסף לאיקלוס פרח זה בערבה, לראות את מידת השפעת כמות האור על הקיפודן בתנאים אלו.

מהלך הניסוי

קני שורש של קיפודן הובאו מהולנד ע"י מועצת הפרחים ונשתלו בתחנת "יאיר" ב- 20/12/96 בחממה מחוממת ל- 14° צלסיוס. עומד השתילה היה 8 למטר ערוגה. השתילים נשתלו ב- 4 חלקות (שתי ערוגות בחלקה) שהופרדו בינהן בעזרת יריעה שחורה במשך הלילה. לכל חלקה ניתן טיפול תאורה שונה (טבלה 1). הצמחים קבלו דישון של שפר 7: 3: 7 בריכוז של 80 ח"מ.

טבלה 1: טיפולי הארה

מספר שעות הארה במרכז הלילה	משך תקופת החושך (הפסקת הארה)	משך תקופת ההארה	טיפול
8	10:00 דקות	5:00 דקות	1
2:40	הארה רציפה	2:40 שעות	2
8	12:3 דקות	2:50 דקות	3
8	13:45 דקות	1:15 דקות	4

* עוצמת האור שנמדדה בפני הקרקע היתה 65 לוקס בממוצע.

טבלה 2 : השפעת משך פולס ההארה על איכות ענפי קיפודן בחממה מחוממת בגל ראשון, תחילת קטיף 4/3/97

תאורה	מחזורית 5/15* דקות	רציפה 2:40 שעות	מחזורית 2:30/15* ד'	מחזורית 1:15/15* ד'
מספר ענפי קטיף לצמח	0.84	1.00	0.90	0.84
אורך ענף ממוצע (ס"מ)	67.26	62.75	70.07	76.41
משקל ענף ממוצע (גרם)	20.23	27.11	26.57	42.95
קוטר תפרחת ממוצע (ס"מ)	8.89	9.96	9.96	10.29

* אורך מחזור ההארה היה 15 דקות.
יבול : קטיף הקיפודן היה רק בגל ארוך וממנו קבלנו פחות מענף קטיף לצמח.
 בהמשך הפסיק הצמח לייצר פרחים. לא נראה הבדל במספר הענפים לצמח בין טיפולי התאורה.

אורך ענף : ענפים ארוכים יותר נתקבלו בחלקות שעוצמת ההארה בהם היתה נמוכה.

משקל ענף : הענפים הכבדים ביותר נקטפו בטיפול עם כמות האור הנמוכה ביותר.
 בתאורה רציפה נקטפו ענפים כבדים יותר מאשר בתאורה המחזורית 15:5 (כמות האור שווה בשני הטיפולים האלו).

קוטר תפרחת : תפרחת גדולה יותר נמדדה בחלקה שבה כמות האור היתה הקטנה ביותר.

סיכום

השפעת כמות האור שניתנה לקיפודן היתה בעיקר בהתפתחות הוגטטיבית של הצמחים ומכאן על אורך הענפים ומשקלם. לא היתה השפעה של כמות האור על יבול. הקיפודן הפסיק להוציא ענפי פריחה לאחר הגל הראשון ורק המשיך להתפתח וגטטיבית. להערכתנו מדובר באיבוד הקיוט בחממה המחוממת במהלך הגידול עד האביב. כדאי לבדוק קרור שתילים וגידול בתנאי חממה לא מחוממת ובשטח פתוח. היבול עשוי להיות גבוה יותר בתנאי גידול אחרים.